འགནའཁུརརྩོམསྒྲིགཔལགབསྟརརྩོམསྒྲིགཔལོའིཟླ ཚེསབཀྲཤིསཚེདབངཚེབརྟནགཡུསྒྲོནརྩོམསྒྲིགཁངགིའབྲེལགཏུགཁཔརསྤེསྤེན་སྐྱིསྐྱིད་དགའ་ཚལ།

དཔྱད་རྩོམ་འདིར་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཚང་ལས་མནའ་དང་འབྲེལ་བའི་་་་་་་་་
ཡིག་ཆ་དག་སྔོག་འདོན་བྱས་ཏེ།མནའི་བྱུང་བ་དང་འཕེལ་འགྱུར།མནའ་ཚིག་་
གི་དབྱེ་བ་སོགས་ལ་དཔྱད་པ་ཕྲན་ཙམ་བཏང་ཡོད།སྤྱིར་བོད་མི་བྱིངས་ཀྱི་ཁར་་་་
བོད་ཚིག་ཐོག་དང་རྒྱ་ཡིག་ཐོག་ཞེས་པའི་གཏམ་དཔེ་ཀུན་ལ་གྲགས་མོད།བོད་་་་་
ཚིག་ཐོག་ཞེས་པ་ཡང་ཚིག་ཁོ་ན་ཙམ་མིན་པར།ཚིག་གང་ཞིག་བརྗོད་པའི་་་་་་་་་་་་
མཐར་མནས་བསྒགས་ཚེ་ད་གཟོད་འགྱུར་དུ་མི་རུང་པ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཚུལ་ནི།
ང་ཚོས་ད་ལྟ་མཐོང་དུ་ཡོད་པའི་ཏུན་ཧོང་བོད་ཡིག་ཤོག་དྲིལ་དང་།རྡོ་རིང་་་་་་་་་་
སོགས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་ལས་ཀྱང་གསལ་པོར་མཐོང་ཐུབ་པ་བཞིན།གནའ་སྔ་མོའི་དུས་
སུ་རྒྱལ་ཁབ་ཕན་ཚུན་དབར་དང་རྒྱལ་བློན་ཕན་ཚུན་དབར་ལ་ཡང་ཚེ་ཚེ་རབས་་་་
རབས་སུ་འགྱུར་དུ་མི་རུང་པའི་དོན་རླབས་པོ་ཆེ་གང་ཞིག་ཐག་གཅོད་དུས་ཀྱང་་་་
མནའ་གན་བཞག་སྟེ་དམ་བཅའ་བར་མ་ཟད།ད་ལྟའི་ཆར་ཡང་མི་སྡེ་ཚོ་ཁག་་་་་་་
ཕན་ཚུན་དང་མི་སྒེར་གྱི་གྱོད་དོན་ཕྲ་མོ་ཙམ་སྡུམ་པར་ཡང་མནའ་བཞག་ནས་ཕ་་་
རོལ་པོ་མནའ་ཡར་བསྒྱུར་བའི་རིག་གནས་ཀྱི་རྒྱུན་མ་ཆད་པར་གནས་པ་འདིས།
མཁས་དབང་དགེ་ཆོས་མཆོག་གིས་གཏམ་རྒྱུད་གསེར་ཐང་དུ་བོད་པ་རྣམས་ནི
“ལུས་རྩལ་ཆེ་ཞིང་གཡོ་སྒྱུ་ཆུང་བ།ངང་ཚུལ་བརྟན་ཅིང་མནའ་ལ་བརྩི་བ།”ཞེས་
གསུངས་པ་བཞིན།མནའ་ནི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལས་བྱུང་སྔ་ཞིང་མནའ་ལ་བརྩི་་་་་་་་
སྲུང་བྱེད་པའི་འདུ་ཤེས་ནི་བོད་མི་ཀུན་གྱི་སེམས་སུ་བྲག་ལ་ཕུར་བ་བཏབ་པ་་་་་་་་་་
བཞིན་དམ་དུ་ཟུག་ཡོད་དོ།
དང་པོ།མནའི་གོ་དོན་སྐོར་བཤད་པ།
ལར་མནའ་ཞེས་པར་དག་ཡིག་གསར་བསྒྲིགས་སུ“དཔང་པོའི་མདུན་དུ་་་་་་་་
དམ་བཅས་པའི་ཚིག་གི་མིང”ཞེས་དང་གཞན་དུ“རྟེན་གསུམ་སོགས་དཔང་དུ་་་་་་
བཙུགས་ནས་དམ་བཅས་པ་ལ་མནའ་ཞེས་བྱ”ཞེས་བྱ་བ་དང“གདོད་མའི་མི་་་་་་་་
རྣམས་ཀྱིས་མིའི་གདོང་ན་དྲང་པོར་གནས་པའི་སྣ་ལ་དཔེ་བཞག་ནས་བཏགས་པ་
དེ་རིམ་པས་མནའ་ཞེས་པར་འཕོ་འགྱུར་བྱུང་བ་ཡིན”ཞེས་ཀྱང་ཟེར་བ་སོགས་་་་་་་
འགྲེལ་ཚུལ་རེ་འགའ་ཡོད་མོད།དགེ་བཤེས་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་བརྡ་དག་མིང་ཚིག་་་་་་
གསལ་བ་རུ“དམ་བཅའ་དང་དམོད་འཛུགས་པ་ལ་གོ་བར”གསུངས་ཡོད་པ་དང་
འདིར་ཀུན་གྱིས་མགྲིན་གཅིག་ཏུ་མནའ་ཞེས་བརྗོད་ཀྱིན་པ་འདིའི་འཕེལ་འགྱུར་་་
དང་བྱེད་ནུས་སོགས་ཡོངས་སུ་འདུས་ཤིང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྟོན་པར་ནུས་པའི་གོ་་་་་་་
དོན་ཞིག་འཇོག་པར་བརྩོན་པ་ལ།ཏུན་ཧོང་བོད་ཡིག་ཤོག་དྲིལ་དང་རྡོ་རིང་གི་་་་

ཡི་གེ་སོགས་སྔ་རབས་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་ཁུངས་བཙུན་དག་དང་དེའི་རྗེས་ཀྱི་གཞུང་་་་
ཡིག་སོགས་ལ་ཞིབ་ཏུ་བརྟག་ཚེ།མནའ་ཞེས་པ་ནི་མནའ་སྒོག་མཁན་གང་དེའི་་་་་
རེ་འདོད་ལྟར་མཐུ་དང་ནུས་པ་རང་ཉིད་ལས་འགོངས་པར་འདོད་པ་ཞིག་དཔང་
དུ་བཞག་ནས།ད་ལྟ་ཐག་བཅད་པའི་དོན་གང་ཞིག་ཕྱིས་འགྱུར་དུ་མི་རུང་་་་་་་་་་་་
བའམ་མི་འགྱུར་བར་དམོད་པའི་ཚིག་དང་བཅས་ཏེ་དམ་བཅས་པའམ་ཁས་་་་་་་་་་
བླངས་པའི་ཁ་དན་ཞིག་ལ་ཟེར་བར་འདོད་དོ།
གཉིས་པ།མནའ་ཚིག་གི་སྐོར་བཤད་པ།
མནའ་ལས་ཆེས་གལ་ཆེ་ཞིང་མེད་དུ་མི་རུང་པའི་མནའ་ཚིག་དང་མནའ་་་་་་་་
རྟེན་གྱི་སྐོར་བརྗོད་ན་ནི།མནའ་ཚིག་ནི་མནའ་འཇོག་པའམ་མནའ་སྐྱེལ་སྐབས་་
ངག་ནས་བརྗོད་པའི་གཏམ་སྟེ།དམ་བཅས་པའི་ཚིག་གི་མིང་ལ་མནའ་ཚིག་ཅེས་
བརྗོད་ཆོག་པར་འདོད་ལ།མནའ་རྟེན་ནི་མནའ་འཇོག་སྐབས་དཔང་དུ་འཇོག་་་
རྒྱུའི་ཉི་ཟླ་སྐར་གསུམ་ལྟ་བུའི་དཔང་པོ་ལ་ཟེར།ལོ་རྒྱུས་དང་རིག་གནས་འཕེལ་་་་
འགྱུར་གྱི་གོ་རིམ་ལས་མནའ་ཚིག་དང་མནའ་རྟེན་ལ་ཡང་འཕེལ་འགྱུར་མང་པོ་་་་་
བྱུང་ཡོད་དེ།བོད་དུ་དུས་རབས་མི་འདྲ་བར་མནའ་ཚིག་དང་མནའ་རྟེན་ལ་་་་་་་་
ཡང་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་མ་ཟད།ས་གནས་སོ་སོའི་མནའ་རྟེན་ལ་ཡང་ཁྱད་པར་་་་་་་
ཡོད།འདི་ལས་མནའ་དང་བོད་ཀྱི་དད་མོས་རིག་གནས་ལ་འབྲེལ་བ་དམ་ཟབ་་་་་
ཡོད་པར་མ་ཟད།དད་མོས་ཀྱི་འཕེལ་འགྱུར་དང་བསྟུན་ནས་མནའ་རྟེན་ལ་ཡང་
འགྱུར་བ་འགྲོ་བཞིན་པའི་གནས་ལུགས་རྟོགས་ཐུབ།
དེ་ཡང་ཞིབ་ཏུ་རིགས་དབྱེ་ནས་བརྗོད་ན་བོད་ཀྱི་མནའ་ཚིག་ལ་རིགས་་་་་་་་་་་
གཉིས་ཙམ་ཡོད་དེ།
གཅིག་ནི་རང་བྱུང་ཁམས་དང་འབྲེལ་བའི་མནའ་ཚིགདཔེར་ན།ཉི་ཟླ་་་་་་
སྐར་གསུམ་དང་།རི་བྲག་མཚོ་གསུམ་སོགས་དཔང་དུ་བཞག་པའི་མནའ་ཚིགའདི་ནི་བོད་བཙན་པོའི་སྐབས་ཀྱི་མནའ་ལས་མང་དུ་བྱུང་ཞིང་།མི་རྣམས་རང་་་་
བྱུང་ཁམས་ལ་དད་པ་ཤུགས་དྲག་ཡོད་པའི་དུས་སྐབས་ཀྱི་མནའ་ཚིག་ཡིན།
གཉིས་ནི་མི་སྣ་དང་འབྲེལ་བའི་མནའ་ཚིག་སྟེ།རང་གི་ཕ་མ་དང་རང་ཉིད་་
དད་སའི་མི་སྣ་གང་རུང་སོགས་མནའ་རྟེན་དུ་བྱེད་པ་སྟེ།འདི་ཡང་རང་ཉིད་ལ་ཆེས་་་

དྲིན་ཆེ་བ་དང་མི་བསླུ་བའི་སྐྱབས་དང་དཔུང་གཉེན་གང་ཞིག་མནའ་རྟེན་དུ་བཟུང་་་་་
བས་དད་མོས་ཀྱི་ལྟ་བ་དང་འབྲེལ་བ་དམ་པོ་ཡོད་པ་དང་།དེ་བཞིན་མིའི་རིགས་ཀྱི་་་་་་
དད་མོས་དང་ཤེས་རིག་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་མི་འདྲ་བ་དང་ཡང་ན་མི་སྒེར་གྱི་དད་་་་་་
མོས་ཀྱི་རྟེན་མི་འདྲ་བ་སོགས་ཀྱི་རྐྱེན་གྱིས་མནའ་རྟེན་ཡང་མི་འདྲ་བ་བྱུང་ཡོད་དོ།
གསུམ་པ། མནའ་འཇོག་སྟངས་སྐོར་བཤད་པ།
ང་ཚོས་སྔོན་གྱི་ཡིག་ཆ་མང་པོ་ལས་ཀྱང་མཐོང་ཐུབ་པ་བཞིན་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དུས་
ཡུན་ངེས་ཅན་ཞིག་གི་ནང་།མནའ་སྐྱེལ་སྟངས་ནི་ད་ལྟ་ནང་བཞིན་ཚིག་རེའི་་་་་་་
རྗེས་སུ་མནའ་རེ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེལ་བ་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་མ་ཡིན་པར།“མནའ་་་་་
སྒོག་སྲིན་པོ་འདྲ།མནའ་སྐྱེལ་བག་མ་འདྲ”ཞེས་པ་བཞིན།ནམ་རྒྱུན་མནའ་་་་་་་་
སྐྱེལ་བ་ནི་འཛེམ་བྱའམ་ཅུང་རྒྱུན་ལྡན་མ་ཡིན་པའི་དོན་ཞིག་ཏུ་བརྩིས་ནས་་་་་་་་་་་་
མནའ་སྒོག་མཁན་མ་བྱུང་ཚེ་རང་བཞིན་གྱིས་མི་སྐྱེལ་ཞིང་།མནའ་སྒོག་ན་ཡང་་་་
དོན་གལ་ཆེན་ཞིག་གི་སྐབས་མ་གཏོགས་སྒོག་མི་རུང་།དེའི་ཕྱིར་མནས་བོད་མི་་་་
རིགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་རིང་མོའི་ནང་མཐོ་སྲིད་དོན་ནས་དམའ་འབངས་ཀྱི་གྱོད་དོན་་་་་
སོགས་གང་གི་སྐབས་ཀྱང་བེད་སྤྱོད་བཏང་སྟེ་དོན་ཆེ་ཕྲ་མང་པོ་ཞིག་ཐག་གཅད་་་་
པ་ལ་ཆར་པ་ཆུ་འགྲོགས་ཀྱི་ནུས་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཐོན་བཞིན་ཡོད་པས།མནའ་་་་་་་་་་་
འཇོག་སྟངས་ཐད་ལ་ཡང་སྒྲིག་སྲོལ་ངེས་ཅན་ཞིག་བྱུང་ཡོད་པ་རེད།
བོད་མི་རིགས་ཀྱི་མནའ་འཇོག་སྟངས་སྐོར་ལ།ནམ་མཁའི་ནོར་བུ་ལགས་་་་་
ཀྱིས་བྲིས་པའི་བྱང་འབྲོག་གི་ལམ་ཡིག་ལས་བོད་བྱང་ཐང་གི་འབྲོག་རྣམས་ཀྱིས
“མནའ་འཇོག་གལ་ཆེའི་རིགས་བྱེད་དགོས་ཚེ།ཀོ་དམར་ཁྲག་བརྫིས་ཞེས་པའི་་་་
མནའ་འཇོག་སྲོལ་འདུག་ཅིང་།དེའི་སྤྱོད་ཚུལ་ནི།ཡུལ་སྡེའམ་ཤོག་ཁ་ཕན་ཚུན་
གྱི་རྒན་པོ་རྣམས་གནས་ཤིག་ཏུ་ལྷན་དུ་འདུས་ཤིང་།གཡག་གི་ཀོ་བ་རློན་པ་ཁྲག་་
དམར་དང་བཅས་པ་ཞིག་ཐང་མར་བཏིང་བའི་སྟེང་དུ་རྒན་པོ་ཇི་ཙམ་ཡོད་པ་དེ་་་
ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རྐང་རྗེན་མར་མཉམ་དུ་བརྫིས་ཀྱི་ཡོད་ཅིང་།ལག་གཡས་ཀྱི་་་་་་་་
མཛུབ་མོ་རྣམས་ལྕགས་ཀྱུ་ལྟར་བཀུག་པ་ཕན་ཚུན་བསྣོན་ནས་སྐབས་ཀྱི་བརྗོད་་་་་་
བྱའི་དོན་གང་ཡིན་གསལ་པོར་སྨོས་རྗེས་ཇི་སྲིད་གནམ་མ་འཇིག་ས་མ་སྟོང་གི་བར་་་་་
དུ་མི་འགལ་ཞེས་རྒན་པོ་རེ་རེ་བཞིན་བརྗོད་ཅིང་།ཡུལ་སྡེ་སོ་སོའི་ཡུལ་ལྷ་གཞི་་་་་་་་་་་

བདག་རྣམས་དཔང་དུ་འཛུགས་སྲོལ་ཡོད་པ་རེད”ཅེས་བརྗོད་པ་ཡང་གནའ་བོའི་་་་་་
མནའ་འཇོག་པའི་སྲོལ་རྣམས་མ་ཉམས་པར་གནས་པའི་རྣམ་པ་ཞིག་ཡིན་ལ་ད་ལྟའི་་
མཚོ་སྔོན་གྱི་ལྷོ་རྒྱུད་ཀྱི་ས་ཆ་ལ་ལར་ཡུལ་ལྷ་གཞི་བདག་ལ་མཆོད་པའི་བསང་ཕུད་་་་་་་་
ཅིང་སྐབས་དོན་གང་ཡིན་པ་གསལ་པོར་བརྗོད་ནས་མནའ་སྐྱེལ་སྲོལ་ཡོད།དམངས་
ཕལ་པའི་མནའ་འཇོག་སྲོལ་གྱི་གོ་རིམ་ནི་ཅུང་སྟབས་བདེ་ཡིན་པར་མངོན་ནོ།
མནའ་འཇོག་པའི་ལུགས་སྲོལ་འདི་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཁྲོད་དར་ཞིང་རྒྱས་་་་་་་་་
པར་གྱུར་པས།དེར་མཐུན་གྱི་མནའ་འཇོག་པའི་སྒྲིག་སྲོལ་ཡང་མང་པོ་བྱུང་ཡོད་
དེ།ཞལ་ལྕེ་བཅོ་ལྔའི་ཁྲོད་ཀྱི་བསྙོན་ཏོལ་མནའ་བཀར་གྱི་ཞལ་ལྕེ་སོགས་ལས་་་་་་་་
མནའི་སྤང་བྱ་བཞི་དང་དགོས་པ་བཞི་སོགས་མནའི་སྐོར་གྱི་སྒྲིག་སྲོལ་དག་གཏན་
ལ་ཕབ་ཡོད་པ་དང་། དེ་ལས་དགོས་པ་བཞི་བསྟན་པ་ནི“དཀར་མི་རྒྱུད་དཀར་
གཅིགདགྲ་དཀར་གཅིགགཉེན་དཀར་གཅིགཟུར་གཅིག་དང་བཞི་དགོས་་་་་་
ཏེ”ཞེས་གསལ་བའི་དོན་གང་ཡིན་ཡང་གསལ་པོར་རྟོགས་དཀའ་མོད།མགོ་་་་་་་་་
མཇུག་གི་ཚིག་དང་སྦྱར་ནས་དཔྱད་པ་བཏང་ན།མནའ་སྐྱེལ་བའི་དོན་དེར་རྒྱུས་
ཡོད་པའི་མི་བདེན་པ་སྐྱོང་མཁན་གཅིག་དང་།དགྲ་ཕྱོགས་ཀྱི་མི་བདེན་པ་སྐྱོང་་་་
མཁན་གཅིགགཉེན་ཕྱོགས་ཀྱི་མི་བདེན་པ་སྐྱོང་མཁན་གཅིགདེ་ལས་གཞན་་་་་་
པའི་བདེན་པ་སྐྱོང་མཁན་གྱི་མི་གཅིག་བཅས་ཕན་ཚུན་ལ་ཕྱོགས་རེས་དང་འཐེན་
འཁྱེར་མེད་པའི་མི་དཀར་བཞིའི་ལྟ་རྟོག་འོག་མནའ་སྐྱེལ་དགོས།མནའ་སྐྱེལ་་་་་་་
སྐབས་ལུས་སྟེང་དུ་རྒྱན་ཆ་དང་མཚོན་ཆ།སྲུང་འཁོར་སོགས་འདོགས་མི་རུང་་་་་་
བར་མ་ཟད།ད་དུང་མནའ་ཚིག་ངག་ནས་བརྗོད་སྐབས་ཀྱང་ཁ་གསལ་སྨྲ་དག་་་་་
ཡིན་དགོས་པའི་སྐོར་གསལ་པོར་བསྟན་ཡོད།དེ་ལས་གཞན་མནའ་རིན་ཞེས་་་་་་་
མནའ་སྒོག་ཡུལ་ལ་རྟ་ནོར་ལུག་གསུམ་དང་ཡང་ན་ཆོས་ཀྱི་གླེགས་བམ་སོགས་་་་་་་་
བྱིན་ནས་མནའ་སྐྱེལ་མཁན་ལ་དགོངས་དག་ཞུ་བའི་ཚུལ་གྱི་དངོས་པོ་སྟེར་སྲོལ་་་་་
ཡང་ཡོད་པ་སོགས།བོད་ཀྱི་ཡུལ་ལུང་མི་འདྲ་བ་དུ་མར་མནའ་འཇོག་སྲོལ་མི་་་་་་་
འདྲ་བ་མང་པོ་ཡོད་པར་མ་ཟད།ཡུལ་ལུང་རེ་འགར་ད་དུང་ཡང་འདི་ལྟ་བུའི་་་་་་
མནའ་འཇོག་སྲོལ་གྱི་རྣམ་པ་དང་སྒྲིག་སྲོལ་མ་ཉམས་པར་ཡོད་དོ།
（ནུབ་བྱང་མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའི་སྤྱི་ཚོགས་ཚན་རིག་ཞིབ་འཇུག་ཁང་་་་་
གི་2018ལོའི་བོད་རིག་པའི་རབ་འབྱམས་ཞིབ་འཇུག་སློབ་མ་ཁོན་ཐར་རྒྱལ།
ལས་གཞིའི་རྣམ་གྲངས་ཨང་རྟགས།31920180104）

བོད་ཀྱི་མནའི་རིག་གནས་སྐོར་རགས་ཙམ་གླེང་བ།

གནའ་དུས་བོད་ལྗོངས་ས་མཐོར་་་
འཚོ་བའི་མི་རྣམས་ཀྱི་ངོས་ནས་བརྗོད་་
ན་དར་གོས་ནི་ཧ་ཅང་དཀོན་པའི་་་་་་་་་་
དངོས་པོ་ཞིག་ཡིན་སྟབས་མི་དྲག་ཚོའི་་
ཆེད་སྤྱོད་གྱོན་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན།ཕྱིས་
ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་རིམ་ནང་ཚོང་ལས་་་་་་
འཕེལ་རིམ་ཆེན་པོ་བྱུང་བ་དང་མིའི་་་་་་
རིགས་དབར་ཕན་ཚུན་འགྲོ་འོང་མང་་་
དུ་ཕྱིན་པ་དང་།ལྷག་དོན་དུ་དར་་་་་་་་་
གོས་ཐོན་ཡུལ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ནང་་
ས་དང་འབྲེལ་གཏུག་ཇེ་ཟབ་ཏུ་ཕྱིན་པ་
དང་དར་གོས་ལམ་བུ་དང་ཇ་རྟ་ཚོང་་་་་
ལམ་སོགས་ཀྱང་ཐོན་ནས་དར་གོས་ཀྱི་་
ཡོང་ཁུངས་རྒྱ་ཆེར་སོང་བ་དང་སྤྱོད་་་་་་
ཡུལ་ཡང་ཇེ་ཆེར་ཕྱིན་ནས་མི་གཅིག་གི་
མགོའི་ཞྭ་ནས་རྐང་པའི་ལྷམ་བར་གྱི་་་་་་
གྱོན་པ་ཆ་ཚང་གོས་ཆེན་གྱིས་བཟོ་སྲོལ་
དར་བ་དང་སྦྲགས། འཚོ་བའི་མཁོ་་་་་་་
ཆས་དང་མཛེས་རྒྱན་སྣ་ཚོགས་དར་བ་་
དང་། ཕོ་བྲང་དང་གཙུག་ལག་ཁང་གི་
ཕྱི་ནང་གི་མཛེས་རྒྱན་དང་ཆོས་རྫས་་་་་་
སོགས་ལ་དེ་བས་སྤྱོད་ཤུགས་ཆེ་རུ་ཕྱིན་
ཡོད།བོད་ཀྱི་དགོན་སྡེ་ཕལ་ཆེ་བར་་་་་་
གོས་སྐུ་འགྲེམས་སྲོལ་ཡོད་ཅིང་།གོས་་
ཆེན་གྱི་སྤུས་ཚད་དང་འཚེམ་དྲུབ་ཀྱི་སྒྱུ་
རྩལ་ཆུ་ཚད།སྐུ་བརྙན་གྱི་བཀོད་པ་་་་་་
སོགས་ཚང་མ་རྩེར་སོན་ཞིག་ཡོད་པས་་
བོད་ལྗོངས་ས་མཐོའི་རིག་དངོས་ཀྱི་་་་་་་
གྲུབ་ཆ་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་ལ།དེའི་་་་་་
ཡན་ལག་ལྟ་བུའི་ཐང་གའི་བརྩམས་་་་་་་
ཆོས་ཕལ་ཆེ་བ་ནི་གཞི་གོས་ཆེན་ཐོག་་་་་
རྡོ་ཚོན་སྣ་ཚོགས་སྤྱད་དེ་བཞེངས་པ་་་་་་

ཞིག་ཡིན།ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དུས་ཡུན་རིང་་་་་་
པོའི་ནང་འཕེལ་རྒྱས་ཤུགས་ཆེན་ཕྱིན་་་
ནས་བོད་ཡུལ་སྟོད་སྨད་བར་གསུམ་གྱི་་
ཁྱད་ཆོས་ལྡན་པའི་སྨན་ལུགས་དང་།
མཁྱེན་ལུགས།སྒར་བྲིས་ལུགས་དང་་་་
ད་དུང་སྨན་གསར་དང་བྱིའུ་སྒང་པའི་་
ལུཌ་སོགས་ལུགས་མང་པོ་དར་བ་དང་།
ནང་དོན་ཐད་ལྷ་སྐུ་ཙམ་མིན་པར་ལོ་་་་་
རྒྱུས་དང་། ཆོས་ལུགས།སྒྱུ་རྩལ།
གསོ་རིགགྲགས་ཅན་མི་སྣའི་རྣམ་་་་་་་་
ཐར་སོགས་སུ་འཁོད་ཡོད་པས་ཐང་ག་་
ནི་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་སྒྱུ་རྩལ་ཕྱི་ཕྱོགས་
ལ་དྲིལ་བསྒྲགས་བྱེད་པའི་སྐར་ཁུང་་་་་་་
ངམ་མིང་བྱང་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད།
དཔྱད་གཞི་ལྟར་ན།གཙུག་ལག་་
ཁང་དང་། ཕོ་བྲང་།དགོན་སྡེ་སོགས་
ཀྱི་ཆོས་ཁང་དང་འདུ་ཁང་གི་ཀ་བའི་་་་་
ངོས་སུ་གསེར་ཟངས་ངམ་གོས་ཆེན་་་་་་་
ལས་བཟོས་པའི་འཕན་སྒོ་དང་།དར་་
སྣེ་གསུམ་ལས་བཟོས་པ་དང་དབུས་་་་་་་
མའི་ཞེང་ཚད་ཆེ་ལ་གཡས་གཡོན་གྱི་་་་་་
ཞེང་ཚད་ཅུང་ཆུང་བའི་སྣེ་མོའི་འཛར་་
ལ་གཡེར་ཁ་བཏགས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་ནི་
འཕན་ལག་ཡིན་པ་དང་གོས་ཆེན་གྱི་་་་་་
རྒྱན་བཞི་དང་བཅད་ལྡན་ཡུག་་་་་་་་་་་་་་
བརྩེགས་སུ་བསྒྲིགས་པའི་ཟུར་གསུམ་་་་
གྱི་སྣེ་མོར་གཡེར་ཁ་ཆུང་ངུ་རེ་ཡོད་་་་་་་་་
པའི་ཀ་ཕན་ཡང་ཡོད།དེ་དང་ཕྱོགས་་
མཚུངས་གོས་ཆེན་ཁ་ཏི་ལས་བཟོས་་་་་་་
པའི་ཚོས་མདོག་གསུམ་ཅན་གྱི་གཤམ་་་
བུ་འདྲ་བ་ཞིག་གདུང་མའི་སྟེང་དུ་་་་་་་་་་
འགེབས་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་ནི་སྲོལ་རྒྱུན་གྱི་་་་་

གདུང་ཁེབས་ཞེས་པ་དེ་ཡིན།དེ་དང་་
འདྲ་བར་ཕྱེ་ཕུར་ཞེས་དགོན་སྡེ་ཁག་གི་
ལྷ་ཁང་དང་གཟིམ་ཆུང་སོགས་ཀྱི་ཀ་་་་་་
བའི་དབུས་སུ་འགེལ་བའི་དར་གོས་་་་་་་
ཚོས་གཞི་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་དར་ལྡིང་ལྔ་་་་་་་་་་
བརྩེགས་སམ་བདུན་བརྩེགས་སྣེ་མོ་་་་་་་་
ཅན་གྱི་ཁུག་མའི་ནང་དྲི་བཟང་གི་སྨན་
ཕྱེ་སྣ་ཚོགས་བླུགས་པ་ཞིག་དང་།
གདུང་མའི་སྟེང་དུ་གོས་ཆེན་བཅད་་་་་་་
ལྡན་ལས་བཟོས་པ་དང་གཏོར་མའི་་་་་་་
གཟུགས་དང་འདྲ་བའི་མཛེས་རྒྱན་་་་་་་་
ཞིག་འཇོག་གི་ཡོད་པ་དེ་ནི་ཡོངས་་་་་་་་་་
གྲགས་སུ་གཏོར་ཕུ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན།དེ་
མིན་དར་གོས་ཀྱི་སྐུད་པ་དང་ཚལ་བུ་་་་་
མང་པོ་བརྡུངས་ནས་བསྲེས་ཏེ་ལྷ་སྐུ་་་་་་
བཞེངས་པར་དར་སྐུ་ཟེར་བ་དང་དེ་་་་་་

སྔའི་འཆམ་འབག་ཕལ་ཆེ་བ་དར་་་་་་་་་་་
འདམ་ལས་བཟོས་པ་ཞིག་སྟབས་བཟོ་་་
བདེ་ལ་ཡང་པའི་ཁྱད་ཆོས་ལྡན་ཡོད་པ་
རེད།གང་ལྟར་ཕོ་བྲང་པོ་ཏ་ལ་སོགས་
བོད་ཀྱི་དགོན་སྡེ་དང་ལྷ་ཁང་ཁག་གི་་་་་
ནང་གདུགས་དང་། རྒྱལ་མཚན།བ་་་
དན་སྣ་ཚོགས་དང་བཀའ་བསྟན་གྱི་་་་་་་
གདོང་དར་དང་དཔེ་རས་སོགས་དར་་་
གོས་ཀྱི་ཆོས་རྫས་གྲངས་ལས་འདས་པ་་
ཞིག་ཡོད།དེ་མིན་སྐུ་བརྙན་གྱི་ན་་་་་་་་་་
བཟའ་དང་། ལྷ་མོའི་འཁྲབ་ཆས།
འཆམ་ཆས་སོགས་ཚང་མ་ནི་མེས་པོའི་་
བློ་གྲོས་ལས་འཁྲུངས་པའི་དར་གོས་ཀྱི་་
རིག་གནས་སྒྱུ་རྩལ་ཞིག་ཡིན།
（ཆུང་བདག་གིས）

དར་ གོས་ཀྱི་གསང་བ།
དར་གོས་ནི་དར་འབུས་སྐྱུགས་པའི་དར་སྐུད་ཡིན་པར་གྲགས་ཤིང་།སྔ་མའི་གོས་ཆེན་ཐོན་ཡུལ་ནི་སྟག་གཟིག་སོགས་་་་ནས་ཡིན་པ་དང་ཧན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་དུས་ནས་བཟུང་ནན་ཅིང་དང་།ཧང་ཀྲོའུ།སུའུ་ཀྲོའུ་སོགས་ནས་ཐོན་པའི་ནང་སའི་་་་་གོས་ཆེན་བོད་དུ་དར་འགོ་ཚུགས་པ་དང་ད་དུང་རི་པིན་དང་།ཨུ་རུ་སུ།སོག་པོ་སོགས་ནས་ཐོན་པ་ཀྱང་ཉུང་ཤས་ཡོད་པ་་་་་རེད།ལྷག་དོན་དུ་རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཇོ་བཙན་པོ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོའི་བག་མར་ཕེབས་སྐབས་བཙན་པོར་གོས་ཆེན་འཚེམ་དྲུབ་་་ཀྱི་ན་བཟའ་དང་།བཞུགས་གདན།བེར་ཆེན་བཅས་མང་པོ་ཕུལ་བས་རྒྱལ་བློན་རྣམས་གོས་ཆེན་གྱི་ན་བཟའ་གྱོན་སྲོལ་དར་་བ་དང་སྐབས་དེའི་གོས་ཀྱི་བཟོ་དབྱིབས་ནི་དེང་སང་གི་དབྱི་ལང་སྟེ་སྟག་གཟིག་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གྱོན་གོས་དང་འདྲ་བར་བཤད།ཕྱིས་སུ་བཙན་པོའི་རྒྱལ་རྒྱུད་སྟོབས་ཆེར་ཕྱིན་པའི་མཐུན་རྐྱེན་འོག་ཏུན་ཧོང་དུ་བོད་ཀྱི་དར་ལས་གྲོང་ཚོ་ཞེས་པ་ཞིག་བཙུགས་ནས་བོད་ལ་མཁོ་བའི་དར་གོས་ཐོན་སྐྱེད་བྱས་པ་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆའི་ཐོག་གསལ་པོར་འཁོད་ཡོད།དེ་རྗེས་ཀྱི་ལོ་ཟླའི་ནང་ས་སྐྱ་་པ་དང་ཡོན་རྒྱལ་རབས་འབྲེལ་བ་བྱུང་རྗེས་གོས་ཆེན་ལས་བཟོས་པའི་ཧོར་གོས་ཀྱི་རིགས་མང་པོ་དར་བ་དང་།མིང་རྒྱལ་་་་་་་་རབས་དང་ཆིང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཡང་གོས་ཆེན་མང་པོ་བོད་དུ་འབྱོར་བས་ས་སྐྱའི་བླ་དཔོན་དང་།ཀརྨ་པ་སྐུ་ཕྲེང་་་་་་་རིམ་བྱོན།ཕག་གྲུ་སྡེ་སྲིད།འབྲི་གུང་དང་ཚལ་པའི་དཔོན་ཆེན།བོད་ཀྱི་བླ་ཆེན་ཁག་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་རྒྱ་སོག་གི་དཔོན་ཆེན་་་ཚོའི་ཆས་གོས་དང་འདྲ་བའི་གོས་ཆེན་གྱོན་སྲོལ་དར་ཡོད།

དར་གོས་ནི་རྒྱུ་སྤུས་ལེགས་ལ་རི་མོ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་
པ་དང་གྱོན་སྐབས་ཡང་མཛེས་ཉམས་ལྡན་པས་ལོ་རྒྱུས་་་་
ཐོག་གྱོན་གོས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་བར་བརྩི་གི་ཡོད་ལ་རིགས་་་
ཀྱང་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པོ་ཡོད་དེ་རྒྱན་བཞི་འབྲུག་ཆེན་་་་་་་་
འབྲུག་ཆུང་དང་། མ་ནུ། མ་ནུ་འབྲུག་ཆུང་། བཅད་་་་་་་

ལྡན། རྒྱ་སེ།སྟག་ཤུན།དེང་ཕོན།བཀྲལ་བཏགཁ་་་
ཏི།སེའུ།མཛོད་གོས།རྒྱ་ཁྲ།ད་དུང་ཏཱ་ཧུན་དང་།
ཐོན་ཐི།མང་ནོགཏིང་ཕོན་སོགས་ཡོད་པ་མ་ཟད།
ཁག་གཅིག་ལ་དུས་རབས་ཀྱི་རྟགས་ཐམ་ཡང་གསལ་པོ་་་་
ཡོད་པ་དཔེར་ན།ཏཱ་ཧུན་དང་།ཁ་ཏི།ཏིང་ཕོན་་་་་་་་་་་
སོགས་ནི་ཡོན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་དུས་སུ་ཐོན་པ་ཞིག་ཡིན་པ་་
དང་།མིང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་དུས་སུ་ཏཱ་ཞུན་དང་།ཐོན་ཐི།

རྒྱལ་བཞི་འབྲུག་ཆེན་སོགས་ཐོན་ཡོད།ཡང་ཆིང་རྒྱལ་་་་་
རབས་ཀྱི་དུས་སུ་ཡོན་གྱི་གོས་ཆེན་ལ་འདྲ་བཟོ་བྱས་པ་ཁ་
ཤས་ཕུད། པདྨ་རྒྱ་བྱ་དང་། རྒྱན་བཞི་འབྲུག་ཆུང་།མ་་
ནུ་འབྲུག་ཆུང་། ཅོན་ཏན།རྒྱ་སེ་སོགས་ཐོན་ཡོད་པ་་་་་་་
རེད།ལྷག་དོན་མིང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་དུས་ཁོ་ནར་གོས་་་་་་་་
ཆེན་རིགས་སུམ་བརྒྱ་ཙམ་དར་ཡོད་པར་གྲཌ།འོན་ཀྱང་
ལོ་རྒྱུས་ཐོག་གི་གོས་ཆེན་ལ་སྤུས་ཚད་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཆེན་པོ་་་་་
ཡོད་པ་མ་ཟད།དཔོན་ཆེན་གྱི་ན་བཟའ་འབྲུག་ཚངས་་་་
འཁོར་སོགས་དང་བླ་ཆེན་ཁག་གི་ན་བཟའ་རྡོ་རྗེ་རྒྱ་་་་་་་་་་་
འགྲམ་སོགས་ཀྱིས་བརྒྱན་པ་དང་།གོས་ཆེན་དཀྱུས་མར་
ཡང་རང་རང་གི་ཁམས་དང་མོས་པ་ལྟར་གྱི་རི་མོ་གདམ་་
ག་བྱ་ཡུལ་སྣ་ཚོགས་ཡོད་པ་རེད།

ཉེ་བའི་ལོའི་ནང་གནའ་རྫས་རྟོག་ཞིབ་བྱེད་ཤུགས་་་
ཆེ་རུ་ཕྱིན་རྐྱེན།ཤིན་ཅང་དང་མཚོ་སྔོན་གྱི་གཏེར་ཁའི་་་
རྒྱུད་ཀྱི་བཙན་པོའི་དུས་ཀྱི་བང་སོ་ནས་འཐག་དྲུབ་ཀྱི་་་་་་་
དར་གོས་གྱོན་པ་མང་པོ་ཐོན་པ་ཡོངས་གྲགས་ལྟར་ཡིན་་་
པ་དང་། ལྷག་དོན་རང་རྒྱལ་གྱི་རིག་གཞུང་ལས་རིགས་་་
པ་མང་པོས་ཨ་རིའི་བཤམས་མཛོད་ཁང་དུ་བོད་བཙན་་་་
པོའི་དུས་ཀྱི་དར་གོས་ལས་བཟོས་པའི་ཕྲུ་གུའི་སྟོད་གོས་་་
དང་སྨད་གཡོག་སྦྱར་མ་འགའ་མཐོང་ཐོས་བྱུང་ནས་དེའི་
ཐད་ཀྱི་ཆེད་རྩོམ་ཡང་བཏོན་ཡོད།བོད་ལ་མཚོན་ན་་་་་་་་
མིང་གྲགས་ཀུན་ལ་ཁྱབ་པའི་གོས་ཆེན་གྱི་ཤུལ་བཞག་་་་་་་་
གྲས་སུ་དུས་རབས་བཅོ་ལྔ་པར་རྒྱལ་རྩེ་ཆོས་རྒྱལ་རབ་་་་་་་
བརྟན་ཀུན་བཟང་འཕགས་ཀྱིས་བཞེངས་པའི་གོས་སྐུ་ཆེ་་
མོ་མཐོང་བར་རང་གྲོལ་དེ་ཡིན་ཞིང་།དེ་ནི་དེ་སྔ་བོད་་་་་
ཀྱི་གོས་སྐུ་སྔ་ཤོས་དང་ཆེ་ཤོས་སུ་གྲགས་ཤིང་།དེར་གོས་
ཆེན་སྣ་ཚོགས་ཡུག་བརྒྱ་དང་ལྔ་བཅུ་ཙམ་སྤྱད་ནས་་་་་་་་་་་་
འཚེམས་བཟོ་བ་37གྱིས་ཉིན་27རིང་བཟོས་ཤིང་།ད་་་་་
ཆའང་དཔལ་ཆོས་དགོན་དུ་ཉར་ཚགས་བྱས་ཡོད་པར་་་་་

གྲགས།གོས་ཆེན་ལས་བཟོས་པའི་ཡོལ་བ་འཚེམ་དྲུབ་མ་
སྔ་ཤོས་ནི་དུས་རབས་བཅུ་དྲུག་པའི་དུས་འགོར་སྡེ་པ་་་་་་་
རིན་སྤུངས་པའི་དུས་རིན་སྤུངས་ངག་དབང་འཇིགས་་་་་་
གྲགས་ཀྱིས་ཞལ་བཀོད་གནང་ནས་བཟོས་པའི་རིགས་་་་་་
ལྡན་ཡོལ་བ་ཞེས་པ་ཤམ་བྷ་ལའི་རིགས་ལྡན་རྒྱལ་པོ་ཉེར་་
ལྔའི་སྐུ་བརྙན་ཡོད་པའི་མཐོ་ཚད་ལ་ཐོག་སོ་གཉིས་ཙམ་་་
དང་ཞེང་ཚད་ལ་ཀ་བ་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞིའི་རྒྱ་ཁྱོན་ཡོད་ཅིང་།
ཕྱིས་སུ་གུ་ཤྲི་ཧན་གྱིས་གཙང་པ་སྡེ་སྲིད་ཀྱི་སྲིད་དབང་་་་་་
གཏོར་རྗེས་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་ཕྲེང་ལྔ་པར་ཕུལ་བས་ཕྱིས་ཀྱི་
སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་གདན་ས་གསུམ་ལ་ཕེབས་སྐབས་་་་་་་་་་་་་་
འགྲེམས་སྲོལ་ཡོད།ད་ཆ་ཕོ་བྲང་པོ་ཏ་ལར་ཡོད་སྐད་་་་་་་
འདུག ད་དུང་ཕོ་བྲང་པོ་ཏ་ལར་ཡོད་པའི་མཆོད་རྫས་་་་་
སྣ་ཚོགས་དང་།བཀའ་བསྟན་གྱི་ཞལ་ཁེབས།ཞལ་ཐང་
སོགས་ལ་ཡོན་རྒྱལ་རབས་དང་།མིང་རྒྱལ་རབས་།
ཆིང་རྒྱལ་རབས་བཅས་ཀྱི་གོས་ཆེན་རིགས་སུམ་བརྒྱ་ལྷག་
ཙམ་ཡོད་པ་ནི་ཕོ་བྲང་པོ་ཏ་ལའི་རིག་དངོས་རྒྱ་མཚོའི་་་་་་
ཁྲོད་ཀྱི་རིན་བྲལ་ནོར་བུ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན།

རིགས་མང་བའི་གོས་ཆེན།

དར་གོས་ལས་གྲུབ་པའི་རིག་དངོས་ཤུལ་བཞགསྤྱོད་གོ་ཆེ་བའི་དར་གོས།